Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 24 октомври 2019 г.
(OR. en)

13298/19

EDUC 418
COMPET 686
ECOFIN 901
EMPL 522
RECH 462
SOC 689

БЕЛЕЖКА

От:	Генералния секретариат на Съвета
До:	Комитета на постоянните представители/Съвета
№ предх. док.:	12793/19
Относно:	Резолюция на Съвета относно по-нататъшното развитие на европейското пространство за образование в подкрепа на ориентирани към бъдещето системи за образование и обучение — Приемане

Комитетът по образование разгледа посочения по-горе проект за резолюция на Съвета с оглед на приемането му на заседанието на Съвета по образование, младеж, култура и спорт на 8 ноември 2019 г. Всички делегации вече изразиха съгласие по текста.

Във връзка с това Комитетът на постоянните представители се приканва да представи текста на Съвета за приемане и последващо публикуване в Официален вестник.

ПРИЛОЖЕНИЕ

Проект за резолюция на Съвета относно по-нататъшното развитие на европейското пространство за образование в подкрепа на ориентирани към бъдещето системи за образование и обучение

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

В контекста на продължаващите дискусии относно бъдещето на Европа,

ПОДЧЕРТАВА, че:

1. Европа е изправена пред епоха, в която глобализацията, технологичният напредък, предизвикателствата пред устойчивостта, постоянните предизвикателства на социалното приобщаване, политическата нестабилност и демографските промени оказват силно въздействие върху европейските общества и граждани. Тези общи предизвикателства изискват общ размисъл и координирани действия от страна на държавите членки;

2. Ролята на образованието и обучението за насърчаване на гражданството и демокрацията, личностното развитие, социалното приобщаване, равните възможности и овластяването, както и за увеличаване на благосъстоянието и в подкрепа на сплотеността на обществата, е приоритет за бъдещото сътрудничество в тази област. Двете основни обществени роли на образованието и обучението – техният принос за конкурентоспособността, иновациите и пригодността за заетост и техният принос за активното гражданство, социалното приобщаване, сближаването и личностното развитие – са тясно свързани и изцяло се допълват в днешните общества;

3. Образованието и обучението са основни инструменти на политиката, насочени към създаване и поддържане на устойчив растеж и конкурентоспособност и насърчаване на заетостта и участието на трудовия пазар на европейско равнище. Техният потенциал за преодоляване на обществените предизвикателства от по-общ характер следва да бъде изцяло взет под внимание при изготвянето на новата стратегия за растеж на Съюза. Висококачественото образование и обучение дават на Съюза конкурентно предимство в една все по-цифровизирана и основаваща се на знания световна икономика, тъй като в бъдеще Европа ще разчита в още по-голяма степен на креативни, висококвалифицирани и добре обучени хора. От жизненоважно значение ще бъде също да се направлява разработването и внедряването на нови технологии и да се подкрепя преходът на Съюза към кръгова и нисковъглеродна икономика чрез развиване на знанията, уменията и компетентностите, необходими за постигане на напредък по тези промени;

4. Европейското сътрудничество в областта на образованието и обучението е основен политически инструмент за изготвянето на новаторски, ориентирани към бъдещето и адаптивни стратегии за посрещане на тези общи предизвикателства, при спазване на принципите на субсидиарност и пропорционалност и зачитане на богатото многообразие от системи за образование и обучение в рамките на Съюза;

В контекста на изпълнението на новата стратегическа програма за периода 2019 – 2024 г., определена от Европейския съвет на 20 юни 2019 г.,

ПОДЧЕРТАВА решаващата роля на всички степени и форми на образование и обучение за изпълнението на основните приоритети на стратегическата програма посредством възможността за хората да се възползват от възможностите, предлагани от настоящите икономически и обществени трансформации, и перспективите за разцвет на талантите в Европа, като се поставя акцент върху следното:

5. Инвестирането във висококачествено образование и обучение за всички носи значителни ползи не само за гражданите, но и за икономиката и обществото. Необходимо е да се инвестира в компетентностите, за да се обхванат всички етапи от живота на учещите. Постигането на качествени образователни резултати изисква подходящи ресурси, които трябва да бъдат добре балансирани на всички етапи на ученето през целия живот;

6. Инвестициите в образование, обучение и умения трябва да бъдат насърчавани на европейско и национално равнище . Необходими са ефективни, новаторски методи на работа, които стимулират подхода на изграждане на капацитет и подпомагат развитието на системите за образование и обучение чрез интелигентни и стратегически инвестиции. Следва да се обърне специално внимание на повишаването на компетентностите, които ще бъдат от значение в бъдеще, на стратегическото използване на цифровизацията и финансирането на иновациите, на модернизираната образователна инфраструктура, на иновативната и безопасна учебна среда и на усъвършенстваните педагогически подходи, както и на подобряването на достъпа до услуги за професионално ориентиране през целия живот и на тяхното качество. Инвестициите биха могли да включват по-нататъшно развитие на европейското пространство за образование и подобряване на синергиите между европейските инструменти за финансиране, както и между политиките и инструментите на ЕС за финансиране, свързани с образованието и обучението;

7. Потенциалът на образованието и обучението за принос към постигането на неутрална по отношение на климата и зелена Европа трябва да се разгърне в пълна степен. Образованието и обучението са от решаващо значение за осигуряване на знания, умения и компетентности и за утвърждаване на ценностите и мотивацията, които са от основно значение за осъществяването на справедлива социална трансформация. Европейското действие за „Зелена Европа“, което се основава на препоръката на Съвета относно ключовите компетентности за учене през целия живот и препоръката на Съвета за насърчаване на общите ценности, трябва да обхваща всички степени и форми на образование и обучение и всички етапи от живота, като дава възможност за дейности, инициирани на местно и регионално равнище и в сътрудничество с гражданското общество, с цел напредък към изпълнението на съответните цели на ООН за устойчиво развитие;

8. Европейският стълб на социалните права следва да се прилага на европейско равнище и в държавите членки при надлежно зачитане на техните области на компетентност. Правото на качествено и приобщаващо образование, обучение и учене през целия живот следва да бъде гарантирано на всеки етап от живота, от ранна детска възраст до по-напреднала възраст, и във всички степени и форми на образование и обучение, във взаимодействие с усилията за развитие на европейското пространство за образование. При прилагането на този принцип следва да обръща специално внимание на действителната достъпност, равните възможности и политиките за приобщаване, осигуряващи достъп до учене през целия живот и преходи към него;

В контекста на по-нататъшното развитие на визията за европейско пространство за образование до 2025 г.,

ИЗТЪКВА

9. Значението на това да се гарантира, че общите ценности на Съюза, включително демокрацията, принципите на правовата държава и основните права, се защитават и утвърждават;

10. Значителния напредък, постигнат в изграждането на европейското пространство за образование, и факта, че е важно да се засили ангажиментът за амбициозно по-нататъшно развитие на неговите общи и конкретни цели и обхват, за да се превърне визията за европейско пространство за образование в реалност и да стане Европа водещото общество на ученето в света; както и да се работи за изграждането на култура, която насърчава, овластява и мотивира хората и обществата да учат и да намират новаторски решения, включително в рамките на всички степени и форми на образование и обучение и на всички етапи от живота;

11. Значението на разработването на бъдещата стратегическа рамка за сътрудничество в областта на образованието и обучението като инструмент за подкрепа и изграждане на европейското пространство за образование, който допринася за неговото успешно прилагане и амбициозно бъдещо развитие;

12. Важната роля на програма „Еразъм+“ за осъществяване на европейското пространство за образование чрез осигуряването на широк достъп до учебна мобилност, както и чрез укрепването на стратегическите партньорства и подкрепата на политиката за по-приобщаващи, основани на ученето през целия живот, съобразени с пола и движени от иновациите политики в областта на образованието, обучението и младежта;

13. Необходимостта да продължат усилията за подпомагане и развиване на сътрудничеството на европейско равнище между държавите членки с цел засилване на партньорското и взаимното обучение и обмена на добри практики, като същевременно се премахват пречките пред учебната мобилност, както и да се оказва съдействие на държавите членки при разработването на системите им за образование и обучение при прилагане на холистичен подход, с цел да се допринесе за цялостната устойчивост на тези системи и в крайна сметка да се постигне по-висока степен на социално-икономическото сближаване;

14. Необходимостта от посрещане и обмисляне на глобалните предизвикателства и предоставените възможности, особено тези, свързани с изменението на климата, цифровизацията, изкуствения интелект и подвеждащата или невярна информация, чрез насърчаване на формирането на знания, умения и компетентности и критично мислене, от основните умения до най-високата квалификация, в рамките на всички степени и форми на образование и обучение;

ПРИКАНВА КОМИСИЯТА, при по-нататъшното развитие на европейското пространство за образование и на бъдещата стратегическа рамка за сътрудничество в областта на образованието и обучението, в съответствие със своите правомощия и при надлежно зачитане на принципа на субсидиарност:

15. Да припомни амбициите, изразени в заключенията на Съвета относно преминаването към визия за европейско образователно пространство, че това пространство следва да бъде основано на процеса на учене през целия живот – от образованието и грижите в ранна детска възраст до училищното и професионалното образование и обучение, до висшето образование и ученето за възрастни, и да продължи решителните действия за премахване на пречките пред учебната мобилност, за насърчаване и укрепване на мобилността и сътрудничеството в областта на образованието и обучението, и за подпомагане на държавите членки при модернизирането на техните системи за образование и обучение, за насърчаване на преподаването и изучаването на езици, взаимното признаване на квалификациите и резултатите от периодите на учене в чужбина;

16. Да предприеме по-нататъшни инициативи за създаването на истинско европейско пространство за образование, чиято цел е да бъдат доразвити неговите общи и конкретни цели и обхват, и да укрепи връзките му със стратегическата рамка за сътрудничество в областта на образованието и обучението в периода след „Образование и обучение 2020“; както и да предприеме необходимите стъпки, за да гарантира, че се работи в еднаква степен за стимулирането на всички степени и форми на образование и обучение;

17. Пълноценно да използва потенциала на приоритетите на Стратегическата програма за периода 2019 – 2024 г., по-специално чрез увеличаване на инвестициите в тези компетентности, които са необходими, за да се отговори на изискванията на трудовия свят и на променящото се общество, произтичащи, наред с другото, от изменението на климата, глобализацията, цифровизацията, изкуствения интелект и роботизацията, с оглед на насърчаването на иновациите, участието в демократичните общества и социалното приобщаване;

18. Да започне съвместен размисъл за възможностите, необходимите действия на политиката и резултатите, които биха допринесли за стратегическата цел за неутрална по отношение на климата и зелена Европа и за справедлив преход; както и да вземе предвид богатия потенциал на образованието и обучението при разработването на европейски политики за „Зелена Европа“, по-специално чрез „Еразъм+“ и чрез насочване на вниманието върху активното участие на учещите в програмата за образование за устойчиво развитие;

19. Да продължи координираните усилия за постигане на напредък по всеобхватния план за действие в областта на цифровото образование за Европа и по координирания план за изкуствения интелект, като гарантира взаимното допълване, добавената стойност и координацията на целите и инструментите на политиката по отношение на европейското пространство за образование;

20. Въз основа на набора от инструменти за сътрудничество по линия на „Образование и обучение 2020“ да разработи конкретни, ориентирани към бъдещето и иновативни методи на работа в сферата на европейското сътрудничество в областта на образованието и обучението. С оглед на въвеждането на иновации и изпитването на политики и инструменти за изпълнение, както и на разработването и популяризирането на тематични сценарии, основани на научни изследвания, и дългосрочни прогнози за бъдещето на труда и обществото с оглед на европейското и световното развитие, могат да бъдат подробно проучени възможностите за мобилизиране на инструменти за сътрудничество като международния анализ, изследователските и учебните посещения и съвместните пилотни проекти;

21. Да разработи нови средства за обучение и подкрепа на компетентни, мотивирани и висококвалифицирани учители, обучители, педагози и училищни ръководители, и да насърчава непрекъснатото им професионално развитие, както и висококачествената, основана на научни изследвания подготовка на учителите;

ОСВЕН ТОВА ПРИКАНВА държавите членки и Комисията, в съответствие с техните области на компетентност и при надлежно зачитане на принципа на субсидиарност:

22. Да насърчават развиването на цифровите умения и компетентности, иновациите и предприемаческата нагласа в образованието и обучението на всички учещи чрез отваряне на образованието към по-гъвкави възможности за учене и подобряване на проходимостта на пътеките за образование и обучение, както и чрез осигуряване на приобщаващи и новаторски подходи, включително усилията за борба с неравенствата;

23. Да подкрепят подобренията, насочени към висококачествени, приобщаващи, гъвкави, съобразени с аспектите на пола, движени от иновациите и ориентирани към целия жизнен цикъл системи за образование и обучение;

24. Да използват пълноценно потенциала на всички имащи отношение области на образованието и обучението с оглед на задълбочаването на европейското пространство за образование, както и да се стремят да осигурят участието на всички степени и форми и на образование и обучение и баланса между тях;

25. Да запазят ангажимента си в полза на приобщаващи и висококачествени системи за образование и грижи в ранна детска възраст, да насърчават действията за утвърждаване на ключовите компетентности и приобщаващото висококачествено образование за всички, да продължат да развиват европейското сътрудничество в областта на училищното образование, професионалното образование и обучение, висшето образование и ученето за възрастни, и да насърчават отличното преподаване на всички степени на образованието, включително чрез засилване на трансграничната мобилност и сътрудничество за учителите, създаване и развитие на върхови постижения в сферата на професионалното образование и обучение и поощряване на всички форми на учене в процеса на работа;

26. Да насърчават сътрудничеството и обмена на данни за ползите от инвестициите в образованието и обучението, тъй като по-добрите познания, данни и анализи относно ползите от ефикасни публични инвестиции в образованието и обучението могат да помогнат на държавите членки в разработването на по-приобщаващи, ефективни и адаптивни системи за образование и обучение, като същевременно бъде избегната допълнителната административна тежест за държавите членки;

27. Да насърчават разработването на подходящи общи инструменти за проследяване на завършилите висше и професионално образование и обучение на национално равнище, в съответствие с Новата европейска програма за умения и Препоръката на Съвета относно проследяването на дипломираните лица;

С оглед на по-нататъшното развитие на инициативата за Европейски университети,

ОТЧИТА

28. Развитието на първите Европейски университети като амбициозна инициатива, която може да даде възможност за по-интензивно, иновативно и структурирано сътрудничество между всички видове висши училища от всички региони в Европа на всички равнища и във всички области на дейност – от ученето и преподаването до научните изследвания и иновациите; и счита, че това би могло да бъде радикална крачка напред в рамките на междуведомственото сътрудничество чрез разгръщането на различни вдъхновяващи визии, модели и теми за взаимодействие в подкрепа на бъдещото развитие на европейското пространство за образование в съответствие с променящите се потребности на обществото;

ПРИКАНВА държавите членки и Комисията, в съответствие с техните области на компетентност и при надлежно зачитане на принципа на субсидиарност:

29. Да търсят начини за повишаване на осведомеността за Европейските университети и да насърчават към участие различните видове висши училища, като гарантират високото качество, както и приобщаващия в географско и социално отношение характер на инициативата, за да може тя да бъде наистина успешна:

    а) чрез улесняване на обмена на значима информация между страните с цел насърчаване на усилията за сътрудничество и подобряване на ефективността на възприетите подходи;

    б) чрез осигуряване на подходяща работна среда посредством оптималното използване на наличните ресурси и предприемането, при необходимост, на съответните стъпки за отстраняване на евентуални законодателни и незаконодателни пречки на национално равнище;

в) чрез използване на съществуващите и бъдещите инструменти и механизми за улесняване на трансграничната мобилност и сътрудничество, като Европейския подход за осигуряване на качеството на съвместните програми и инициативата за европейска студентска карта, и чрез стимулиране изпълнението на договорените ангажименти, като препоръката на Съвета за насърчаване на автоматичното взаимно признаване на квалификациите и периодите на учене в чужбина, както и на ангажиментите по линия на европейското пространство за висше образование;

г) чрез размисъл върху действащата рамка на политиката за учебна мобилност, както и на европейската рамка за осигуряване на качество, с цел оценка на тяхната пригодност да допринесат за преобразяващата промяна и да заздравят сътрудничеството в областта на висшето образование;

д) чрез определяне на силните страни и възможностите за подобрение въз основа на споделена информация и анализ на напредъка в осъществяването на инициативата;

е) чрез оползотворяване на опита на пилотните Европейски университети и извлечените поуки с цел осигуряване на информация за разработването на политики и по-нататъшното развитие на съответното сътрудничество в областта на образованието и обучението, и чрез разглеждане на необходимостта да бъдат придвижени напред подходящите политики във връзка с Европейските университети.

ПРИЛОЖЕНИЕ КЪМ ПРИЛОЖЕНИЕТО

Като приема настоящата резолюция, Съветът припомня по-специално следния политически контекст:

1. Заключения на Съвета относно стратегическа рамка за европейското сътрудничество в областта на образованието и обучението („Образование и обучение 2020“) (12 май 2009 г.)
2. Препоръка на Съвета относно валидирането на неформалното и самостоятелното учене (20 декември 2012 г.)
3. Декларация относно популяризирането чрез образование на гражданските и общите ценности – свобода, толерантност и недискриминация (Париж, 17 март 2015 г.)
4. Министерско комюнике от Ереван (15 май 2015 г.)
5. Съвместен доклад на Съвета и Комисията относно прилагането на стратегическата рамка за европейско сътрудничество в областта на образованието и обучението („Образование и обучение 2020“) – Нови приоритети на европейското сътрудничество в областта на образованието и обучението (23 и 24 ноември 2015 г.)
6. Резолюция на Съвета и на представителите на правителствата на държавите членки, заседаващи в рамките на Съвета, относно насърчаването на социално-икономическото развитие и приобщаване в ЕС чрез образование: приносът на образованието и обучението към европейския семестър за 2016 г. (24 февруари 2016 г.)
7. Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите – „Нова европейска програма за умения“ (10 юни 2016 г.)
8. Препоръка на Съвета относно повишаване на уменията: Нови възможности за възрастните (19 декември 2016 г.).
9. Заключения на Съвета и на представителите на правителствата на държавите членки, заседаващи в рамките на Съвета, относно приобщаване в условията на многообразие с цел постигане на висококачествено образование за всички (17 февруари 2017 г.).
10. Препоръка на Съвета относно Европейската квалификационна рамка за учене през целия живот (22 май 2017 г.)

11. Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите „Укрепване на европейската идентичност чрез образование и култура: приносът на Европейската комисия към срещата на лидерите в Гьотеборг“ (17 ноември 2017 г.)
12. Препоръка на Съвета относно проследяването на дипломираните лица (20 ноември 2017 г.)
13. Заключения на Съвета относно подновената европейска програма за висшето образование (20 ноември 2017 г.)
14. Заключения на Съвета относно училищното развитие и върховите постижения в областта на преподаването (20 ноември 2017 г.)
15. Заключения на Европейския съвет (17 декември 2017 г.)
16. Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите относно плана за действие в областта на цифровото образование (17 януари 2018 г.)
17. Доклад на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите относно междинната оценка на програмата „Еразъм+“ (31 януари 2018 г.)
18. Препоръка на Съвета относно Европейска рамка за качествено и ефективно чиракуване (15 март 2018 г.)
19. Заключения на Съвета „Към визия за европейско образователно пространство“ (22 май 2018 г.)
20. Препоръка на Съвета относно насърчаването на общите ценности, приобщаващото образование и европейското измерение на преподаването (22 май 2018 г.)
21. Препоръка на Съвета относно ключовите компетентности за учене през целия живот (22 май 2018 г.)
22. Министерско комюнике от Париж (25 май 2018 г.)
23. Препоръка на Съвета относно насърчаването на автоматичното взаимно признаване на квалификациите за висше образование и за завършен гимназиален етап на средно образование и квалификациите по обучение и на резултатите от периоди на учене в чужбина (26 ноември 2018 г.)
24. Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Европейския съвет, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите „Координиран план за изкуствения интелект“ (7 декември 2018 г.)

25. Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Европейския съвет, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите „Координиран план за изкуствения интелект“ (7 декември 2018 г.)
26. Заключения на Съвета „Към все по-устойчив Съюз до 2030 г.“ (9 април 2019 г.)
27. Препоръка на Съвета относно висококачествени системи за образование и грижи в ранна детска възраст (22 май 2019 г.)
28. Препоръка на Съвета относно всеобхватен подход към преподаването и изучаването на езици (22 май 2019 г.)
29. Заключения на Съвета относно бъдещето на една високо цифровизирана Европа след 2020 г.: „Стимулиране на цифровата и икономическата конкурентоспособност в Съюза и цифровото сближаване“ (7 юни 2019 г.)
30. Европейски съвет: Нова стратегическа програма за периода 2019 – 2024 г. (20 юни 2019 г.)